

величезні об'єми персональних даних, здобуті злочинним шляхом, імена, адреси реєстрації, контактні дані осіб, що можуть бути використані для верифікації фіктивного клієнта банку, а також дані доступу до банківської інформації, кредитних та дебетових карток, дані доступу до онлайн-банкінгу, надають послуги створення підробних фото-ID, тощо.

Список використаних джерел:

1. Анапольская А. И. Порядок взаимодействия правоохранительных органов с банковскими учреждениями при расследовании мошенничеств в сфере функционирования электронных расчетов. *Вестник Тамбовского университета. Серия: Гуманитарные науки*. 2015. № 5 (145). С. 221–224.

2. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 № 4651-VI. Офіційний сайт ВР України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4651-17> (дата звернення 10.04.2021).

3. Закон України «Про захист персональних даних» [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2010. – № 34. – с. 481. – URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2297-17> (дата звернення 10.04.2021)

Котляров Сергій Олександрович,
курсант 4-го курсу факультету
підготовки фахівців для підрозділів
стратегічних розслідувань

Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Єфімов Микола Миколайович,
кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри криміналістики та
домедичної підготовки

Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ОКРЕМІ АСПЕКТИ СУДОВОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ЯК ДЖЕРЕЛА ДОКАЗУВАННЯ

Необхідність застосування у кримінальному процесі наукових, технічних та інших знань пов'язана з тим, що розслідування кримінального правопорушення є складним процесом пізнання об'єктивної дійсності. Тому пізнання події кримінального правопорушення та правопорушника, який його вчинив, вимагає від прокурора, слідчого й інших учасників кримінального процесу застосування різноманітних спеціальних знань та навичок з певних видів діяльності [1, с. 72-76].

Судова експертиза – це процес пізнання, який включає в себе серед загальнонаукових методів основні функції: гносеологічну, процесуальну, організаційну, етимологічну. Такий процес пізнання науки про судову експертизу є віддзеркаленням у наукових принципах, поняттях і закономірностях свого об'єкта – судово-експертної діяльності, яке визначає одну з організаційно-складових форм як науково-методичне забезпечення, що, у свою чергу, сприяє збільшенню обсягу експертної роботи, значній активізації наукових досліджень з метою подальшого розроблення методологічних засад для поглиблення пізнання предмета судової [2, с. 17-19].

Призначення експертизи належить на розсуд слідчого або суду, які приймають рішення про необхідність залучення наукових, технічних або інших спеціальних знань. У деяких зазначених у законі випадках обов'язково повинна бути проведена відповідна експертиза. Наприклад ст. 242 КПК України регламентує випадки обов'язкового проведення експертизи [3].

Висновок експерта є одним із найважливіших засобів доказування не тільки при розслідуванні кримінальних правопорушень, а й у судовому розгляді кримінальних, цивільних, господарських та адміністративних справ. Тому важливе значення відіграє його достовірність. Аналіз статистичних даних і результати проведеного дослідження свідчить про те, що на сьогодні в Україні відсутні випадки притягнення експерта до кримінальної відповідальності за завідомо неправдивий висновок. Однак цей факт жодним чином не може слугувати висновком про те, що такі протиправні діяння не вчинюються. Характеризуючи способи складання завідомо неправдивого висновку експерта зауважимо, що вони є похідними від стадій експертного дослідження та структури висновку експерта. Структура висновку експерта відповідно до Інструкції про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень складається зі вступної, дослідницької та заключної частин. За даними кримінологічних досліджень, злочини проти правосуддя, у тому числі й уведення в оману суду або іншого уповноваженого органу мають високий ступінь латентності [4, с. 10; 5].

Беручи до уваги значимість висновку експерта як джерела доказу в кримінальному процесі, суди при розгляді справ, використовуючи надані їм законом повноваження, за клопотанням сторін або за власною ініціативою призначають експертизи [6].

Висновок експерта як процесуальний документ відображає підстави внутрішнього переконання експерта, що сприяє формуванню внутрішнього переконання слідчого (суду) про доказове значення цього джерела доказів. Доказове значення висновку експерта полягає й у тому, що він перешкоджає слідчому (суду) приймати необґрунтоване рішення в справі, а також унеможливорює відхилення результатів експертизи без достатніх на це підстав [7, с. 409-415].

Він повинен бути обґрунтованим, тобто відомості та факти, які доводить експерт повинні бути встановлені під час дослідження. Крім того, експерт, як правильно відзначив А. Ф. Волобуєв, повинен визначити засади зробленого ним висновку [8].

Підводячи підсумки, варто зазначити, що одним з найнадійніших засобів доказування під час кримінального провадження є судова. Іноді вона є єдиним достовірним джерелом доказування і дає надію на виправдання невинного і доказування причетності та провини винуватця.

Сьогодні рівень профільності і фаховості працівників дістало значного прогресу разом із значним прогресом науки та техніки в галузі проведення експертиз. Завдяки ним розкривається значна частина кримінальних правопорушень. Проте, уважаємо за необхідне відзначити, знання способів складання завідомо неправдивого висновку експерта дозволяє встановити обстановку вчинення кримінального правопорушення, слідову картину та інші елементи криміналістичної характеристики.

Список використаних джерел:

1. Ваканич О. В. Генезис спеціальних знань у кримінальному судочинстві. *Судово-експертна діяльність: сучасний стан та перспективи розвитку* : матеріали круглого столу. Київ, 2015. С. 72–76.

2. Антонова М. М. Вплив науково-методичного забезпечення щодо проведення судових експертиз в Україні. *Судово-експертна діяльність: сучасний стан та перспективи розвитку* : матеріали круглого столу. Київ, 2015. С. 17–19.

3. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України : від 13.04.2012 № 4651-VI // Відомості Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>

4. Мірошніченко С. С. Злочини проти правосуддя: теорія та практика протидії: монографія. Київ: Десна, 2012. С. 10.

5. Про затвердження Інструкції про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень та Науково-методичних рекомендацій з питань підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень: наказ М-ва юстиції України від 8 жовт. 1998 р. № 53/5 (зі змінами та допов.). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0705-98>

6. Судова влада України / Офіційний веб-портал [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://hr.arbitr.gov.ua/sud2590/5864/199338/>

7. Панько Н. А. Доказове значення висновку експерта. *Форум права*. 2009. № 1. С. 409–415.

8. Криміналістика: навч. посіб. / за заг. ред. А. Ф. Волобуєва. URL: <http://westudents.com.ua/glavy/62310-3-taktika-priznachennya-ekspertizi.html>